

Innovative anskaffelser

Nasjonalt program for
leverandørutvikling

Innovative anskaffelser

Innovativ metodikk - et verktøy for bedre offentlige bygg

9. april 2018

Nasjonalt program for leverandørutvikling

En pådriver og katalysator for innovasjon og fremtidsrettede løsninger gjennom offentlige anskaffelser

Innovative anskaffelser

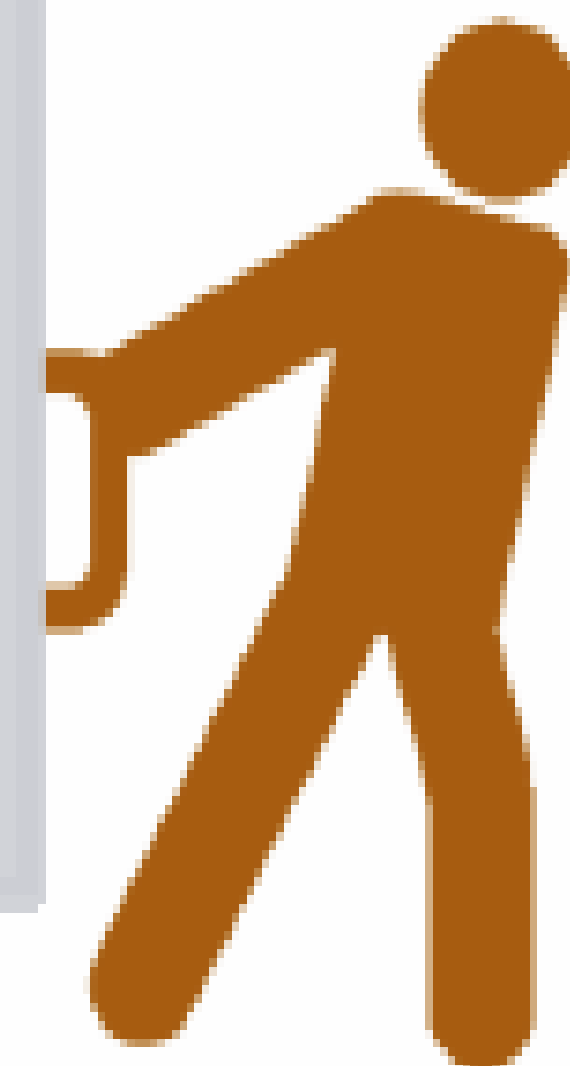
Nasjonalt program for leverandørutvikling

Offentlig kjøpekraft
drar innovasjoner fremover

ETTERSPØRSELSSIDEPOLITIKK

- Påvirke **ETTERSPØRSELSSIDEN** ved å dra («pull») innovasjon fram gjennom etterspørsel

Eksempler: Virkemidler som regulering, standarder og det offentliges kjøpekraft

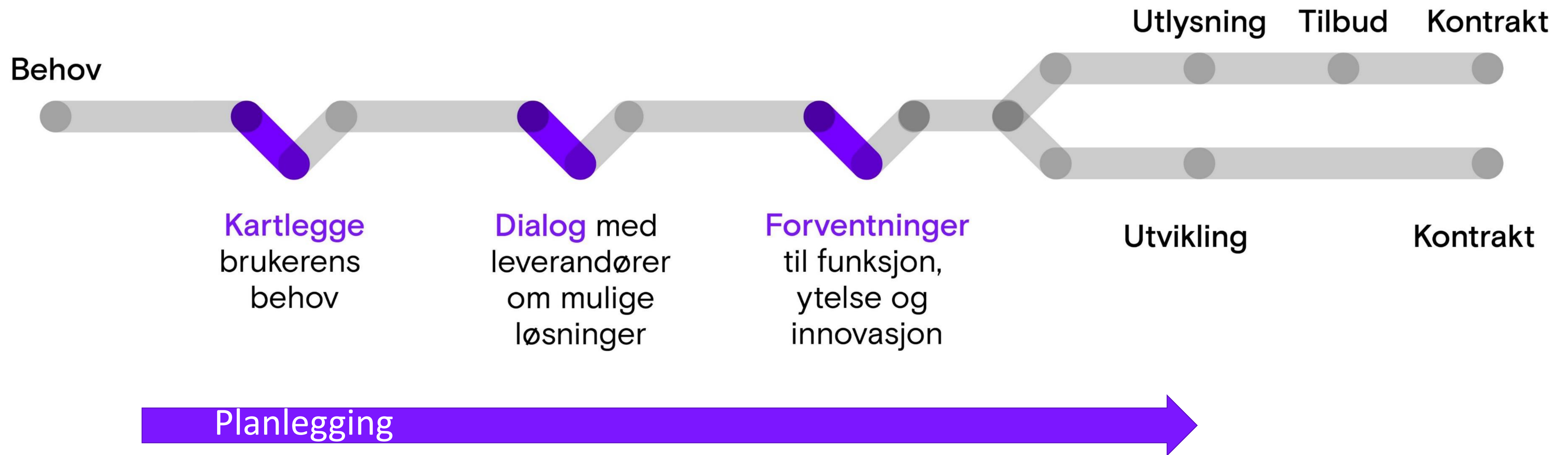
Formålet med en innovativ anskaffelse

Øke innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser:

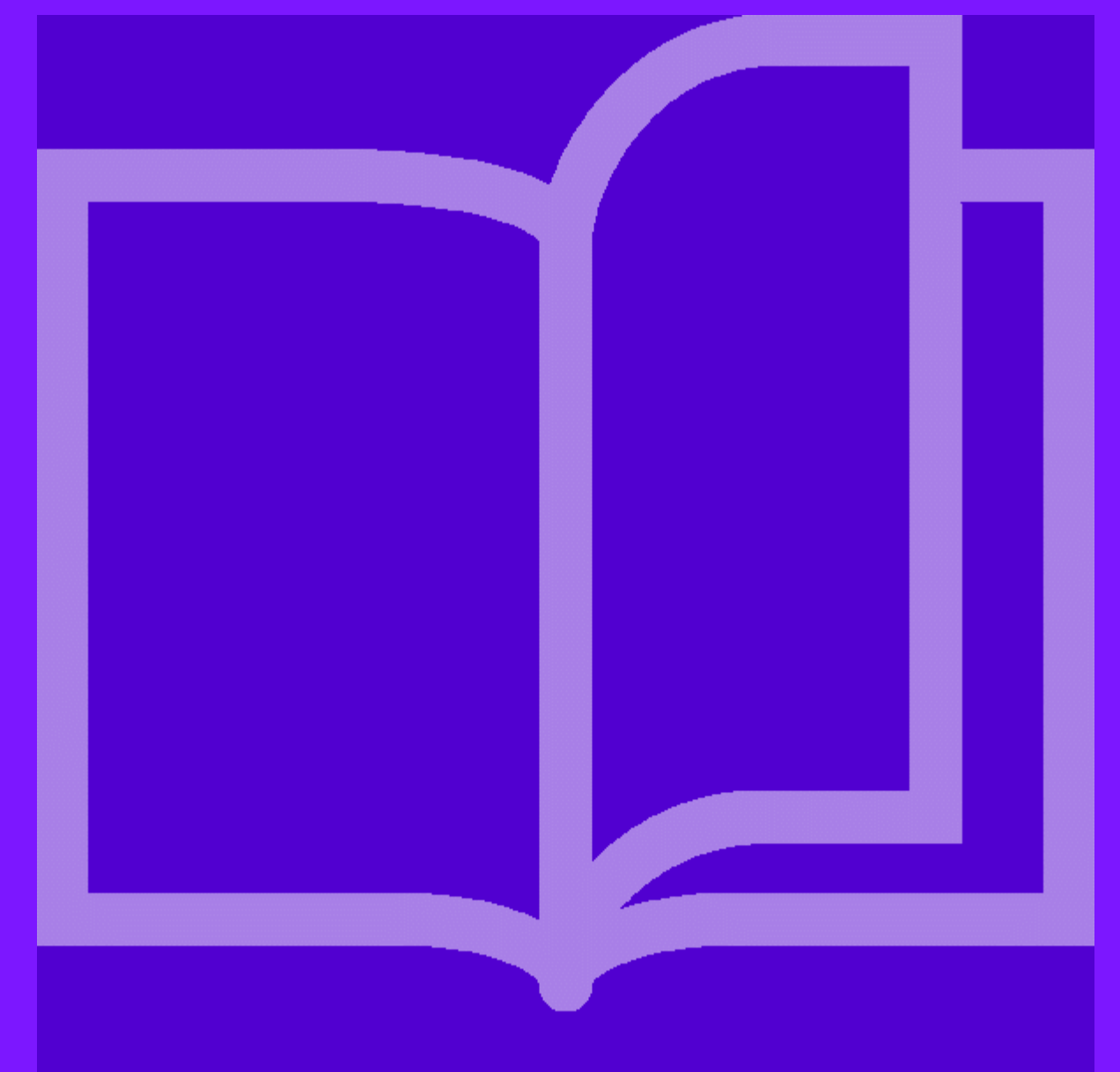
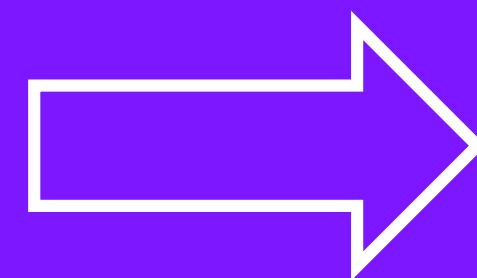
- Offentlige besparelser
- Miljøvennlige løsninger
- Bedre tjenester for brukerne
- Næringsvekst

Innovativ anskaffelse

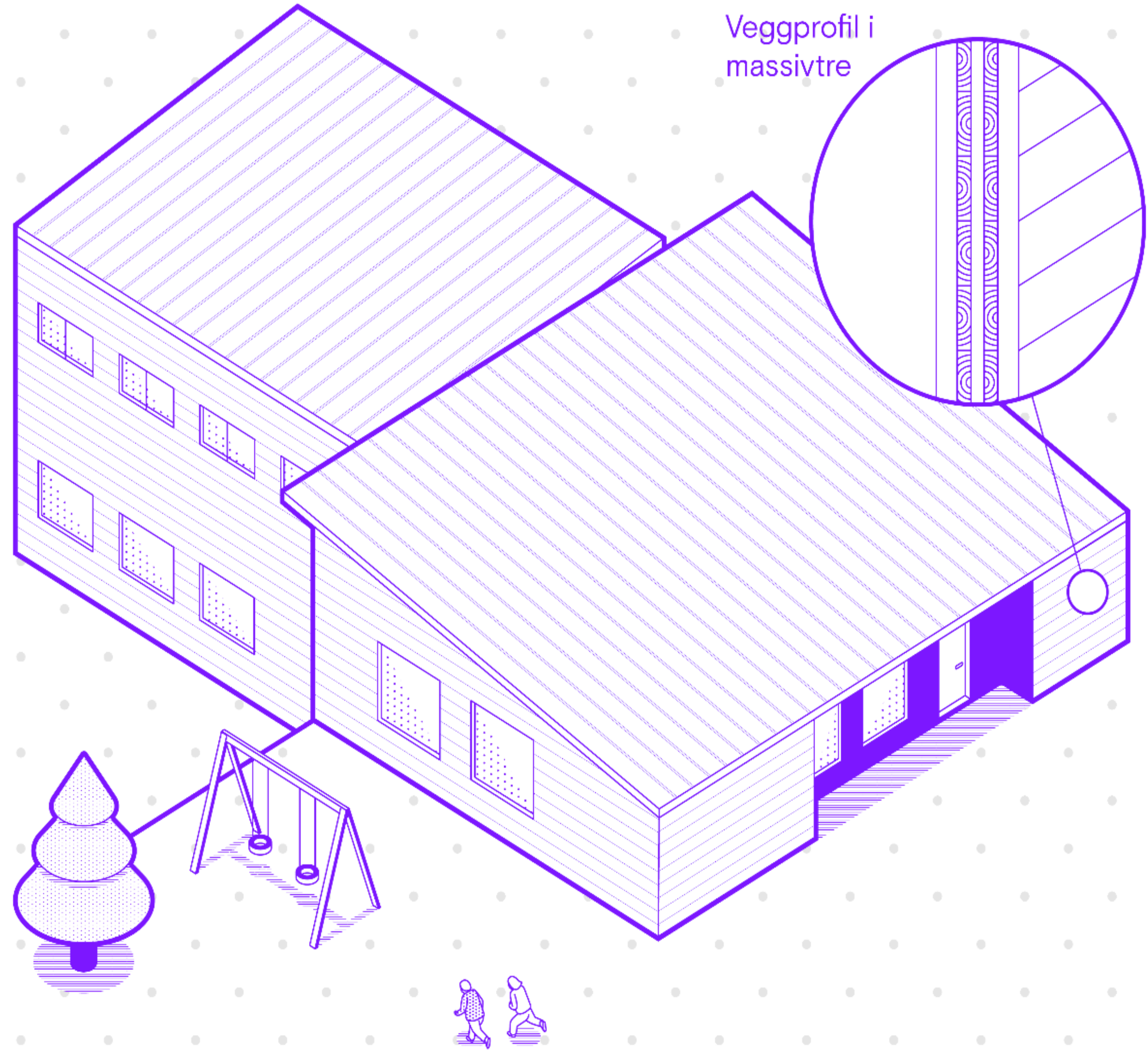

Dialog før konkurranse lyses ut

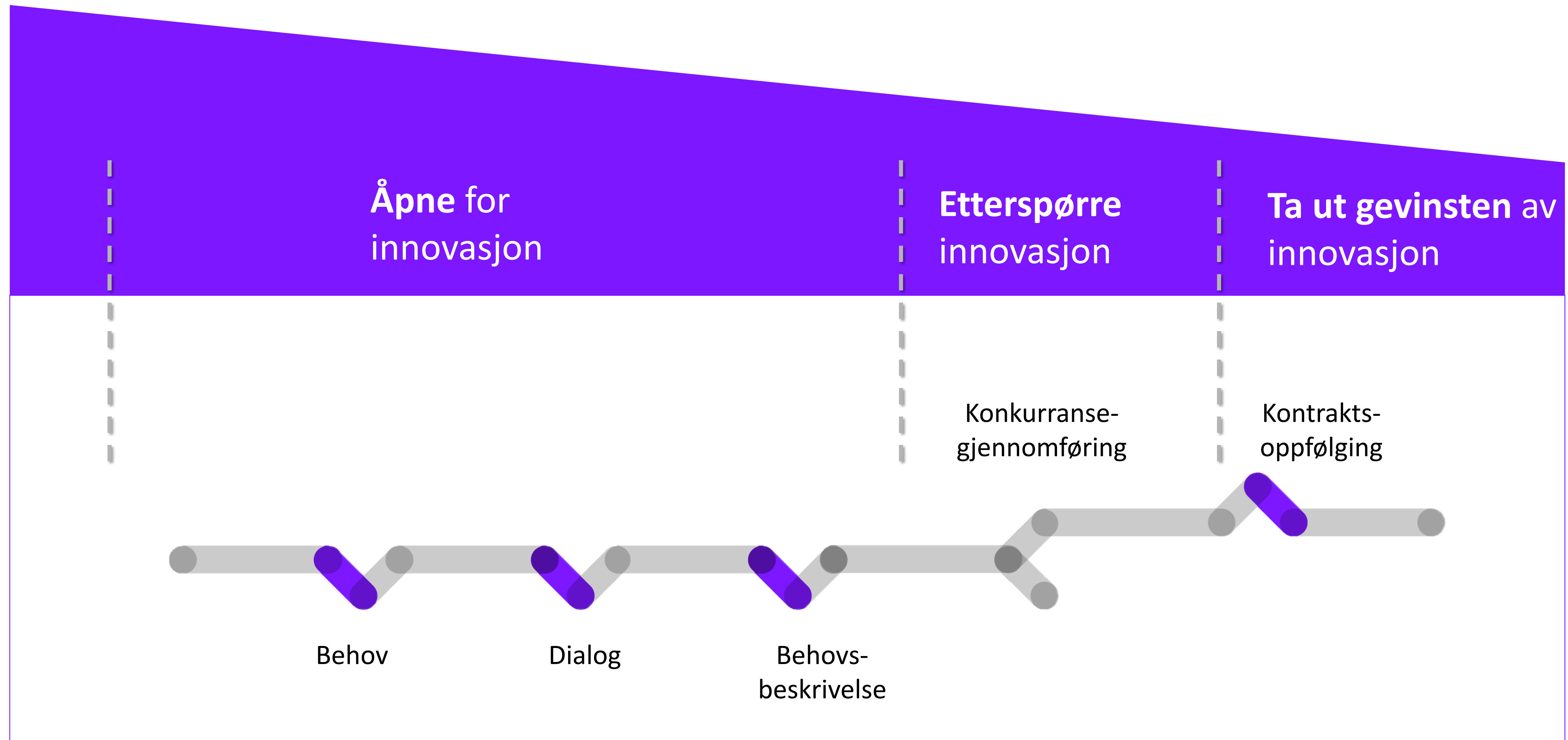

Hvorfor dialog før konkurransen lyses ut?

1. Et bedre konkurransegrunnlag
  - a) Etterspørre det riktige på en god måte
2. Kjøpe bedre løsninger – hva finnes?
  - a) Kjøpe «siste nytt»
  - b) Tilpasninger, utvikling
3. Kjøpe nye løsninger, kjøpe innovasjon – påvirke til nye løsninger

Mulighetene for innovasjon er størst i behovs- og dialogfasen

Hva er innovativ metodikk i bygg-anskaffelser?

1. Ambisjoner og **mål** (kommer fra politikerne?)
2. Beskrive **behovene** for å oppnå målene – mer brukerinvolvering
3. Tilknytte seg **ekspertise** for åpning av mulighetsrom
4. **Spør markedet:** Bruke kompetansen i markedet (få innspill), orientere seg om hva som finnes og hva som er mulig

Mål og ambisjoner

Stjørdal kommune

Utstrakt bruk av tre vil være et av virkemidlene for å oppnå **målsetting om lavt karbon-fotavtrykk.**

I prosjektgrunnlaget er det beskrevet at **anleggsdriften i byggefasen skal være klimanøytral.** Dette gjelder også midlertidig varmebehov / byggtørk, som fortrinnsvis skal skje ved at den permanente løsningen for energileveranse til bygget kommer på plass så tidlig i byggeperioden at den kan også kan anvendes under byggeperioden.

Bygningen skal demonstrere god klimatilpasning. Dette innebærer blant annet fokus på fuktsikkert bygg, utstrakt bruk av tre i konstruksjonene, og innovative løsninger for overvannshåndtering.

Følgende kategorier i BREEAM-NOR skal prioriteres:

- Ene 04 Energiforsyning med lavt klimagassutslipp (maksimalt 2 poeng)
- Ene 05 Energieffektive kjølelagre (maksimalt 3 poeng)
- Mat 01 Bærekraftige materialvalg (maksimalt 7 poeng)
- Pol 01 Påvirkning fra kuldemedier (maksimalt 3 poeng)
- For Mat 01 skal poengene som fører til **20 – 40 % reduksjon av klimagassutslippene i forhold til et referansebygg** prioriteres. Det er foreløpig ikke poeng knyttet til **klimanøytral anleggsdrift i byggefasen, så dette går lenger enn dagens krav i BREEAM-NOR.**

Malvik kommune

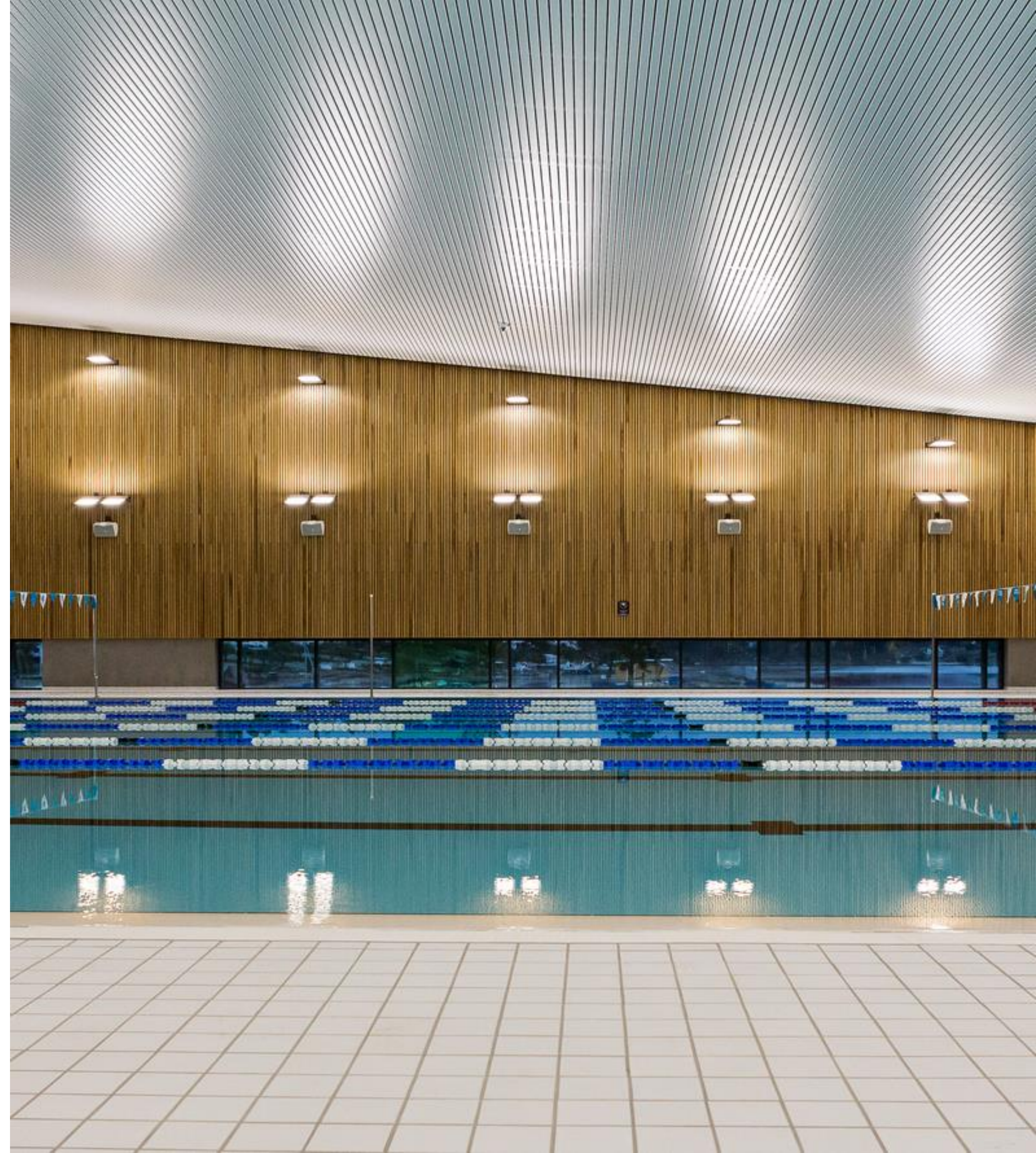
Forskningscenter for nullutslippsområder i smarte byer (FME ZEN). **Konsepter fra ZEN** som er spesielt aktuelle i sammenheng med utbyggingen av Nye Vikhammer ungdomsskole er:

- Lokal fornybar energiproduksjon
- Energiutveksling i området
- Utslippsfri byggeplass
- Nullutslippsbygg

Hva er innovative bygg?

- Bedre funksjonalitet
  - Treffer brukerne av bygget bedre
  - Har en fremtidsrettet funksjonalitet – endres etter en tid?
  - Både bygningskropp og teknologisk
- Smart styring av lys, varme, ventilasjon ... digitalisert
- Minimalt klimagassutslipp i byggeperiode, drift og avhending
- God kvalitet, lave livssyklus-kostnader
- Effektiv byggeperiode med minst mulig feil / uheldige hendelser – bedre digitale verktøy?

Holmen svømmehall er et innovativt bygg

- Energieffektivisering:
  - Solceller som fasadeløsning
  - Solfangeranlegg på parkeringsplasser og veiareal
  - Heve-/senkebunn i begge bassengene
  - Renseanlegg med keramisk filter
  - Vannbasert varmeanlegg
  - **Helintegreert automasjonssystem/SD-anlegg**
  - Miljøvennlig materialvalg (lavkarbonbetong)
  - Passivhusstandard
  - Behovsstyrt ventilasjonsanlegg, sparedusjer, samt LED-lys og dagslysstyring
- Halvert energibehov / 55% mindre, lavere driftsutgifter

Ragnar Slaastad Studsråd fra Asker kommune (bak fra venstre), Kenneth Olafsen fra OP-Verkis, Arve Gunnestad fra Trio Entreprenør, Buaason fra Verkis, Adalsteinn Snorrason fra Arkis, Johan Gudmundsson fra Trio Entreprenør, Flosi Sigurdsson fra Verkis, Eirikur Verkis, (foran til venstre), Elisabeth Kolrud fra Asker kommune og Viggo Magnusson fra Arkis Arkitektar.

Holmen svømmehall kåret til Årets Bygg 2017

Holmen svømmehall i Asker ble onsdag kveld kåret til Årets Bygg 2017.

Byggindustrien

Publisert: 14.03.2018 22:10. Sist endret: 15.03.2018 03:25.

Kåringen fant sted under årets Byggealla på Radisson BLU Plaza Hotel i Oslo, som er en del av Byggedagene.

Like ved sjøen på Nesbru i Asker er det som skal være Norges mest miljøvennlige svømmehall blitt bygget.

Med rekordtett bygg og energi fra både bakken og sola, er det alltid sommervarmt i det nye anlegget.

Holmen svømmehall åpnet tidlig sommeren 2017 med plask og bram. Med vindu ut mot sjøen kan badelystne gjester nå bade hele året på Nesbru. Et stort, grønt utomhusområde og gressplen på taket sikrer også at utfartsområdet består som åpent og tilgjengelig.

annons

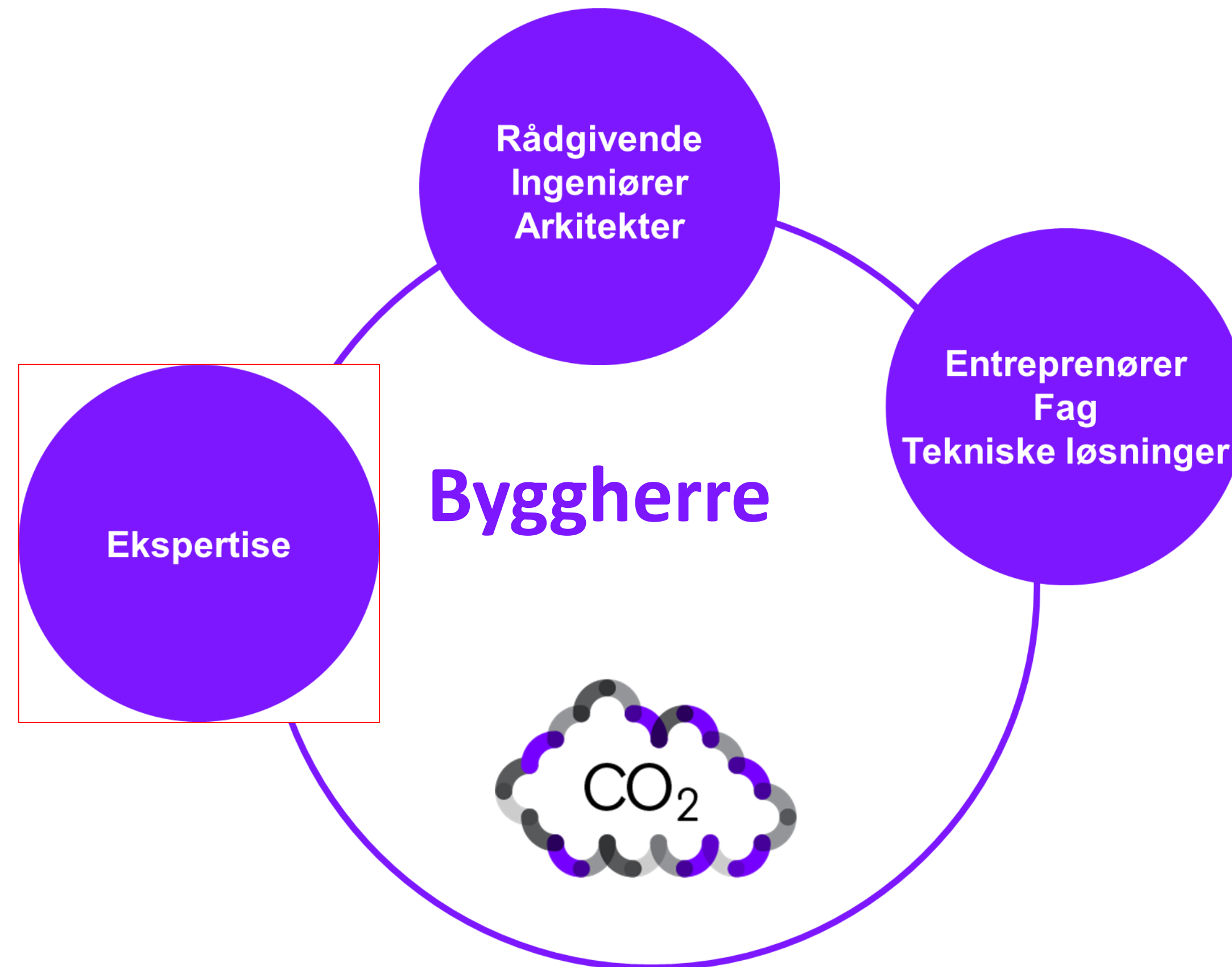
FÅ full oversikt
våre miljøgod
produkter

Tilknytt dere ekspertise for utvidet mulighetsrom

- **På miljøløsninger** (hva kan vi etterspørre?)
- **På entrepriseformer** (hvordan legger vi opp prosjektet og anskaffelsen?)

...noen eksperter...

- Sintef Byggforsk
- ZEN – Zero Emission Neighbourhood
- Senter for Idrettsanlegg og Teknologi (SIAT)
- Green Advisors
- Enova

A person is working on a cardboard prototype on a table. The prototype is a large, flat piece of cardboard with various colored sticky notes (yellow, green, blue) and markers (red, blue) attached to it. The person is using a blue pen to write on a yellow sticky note. There are also some printed documents and a smartphone on the table. The text "Behovet for bedre løsninger oppstår som oftest nær brukerne" is overlaid on the image.

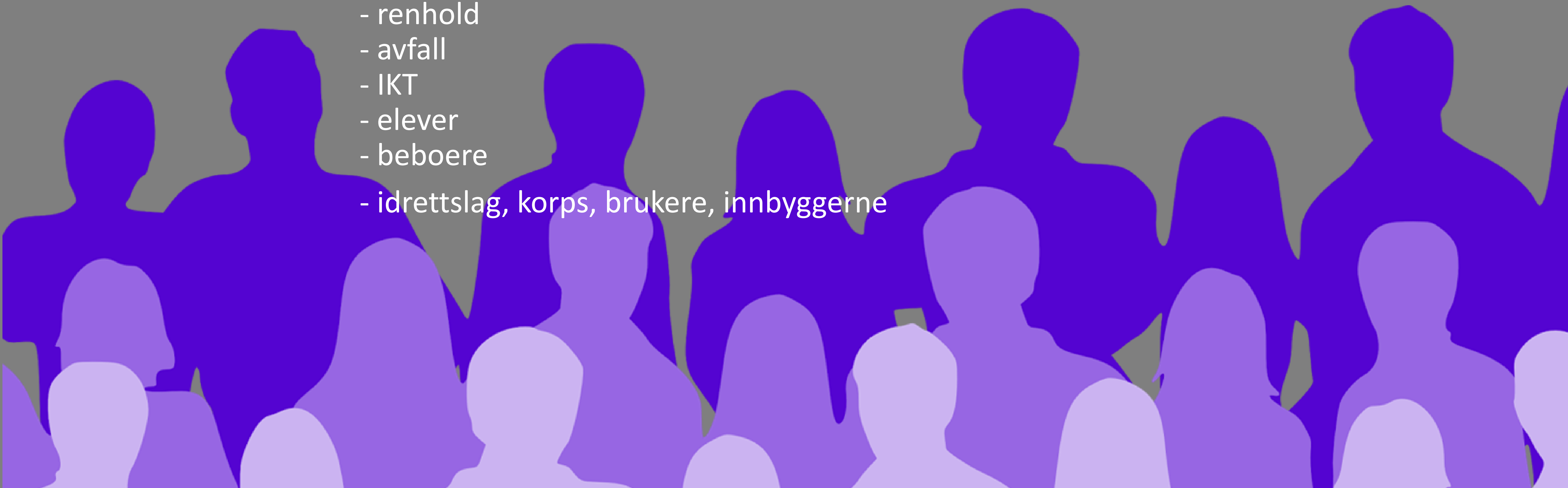
Behovet for bedre løsninger
oppstår som oftest nær
brukerne

Hva trenger du?

Hvem kan være med å beskrive behovet for et bygg?
Brukeren er den du skal lytte mest til...

Interessentanalyse

- lærere
- helsearbeidere
- ledere
- vaktmester
- renhold
- avfall
- IKT
- elever
- beboere
- idrettslag, korps, brukere, innbyggerne

Innovasjonspartnerskap Bergen kommune

Bergen kommune samlet markedet til hjernedugnad

14. mars 2018 av Tore André Sines

Bergen kommune samlet 170 deltagere til markedsdialog om innovasjonsprosjektet 1000 bygg – 10 000 muligheter. Leverandørene måtte jobbe aktivt hele dagen for å løse kommunens behov gjennom konseptet hjernedugnad og speed dating.

Kommunen vil motta inntil ti millioner kroner for å inngå ett eller flere innovasjonspartnerskap, hvor målet er nye og mer effektive løsninger for drift og vedlikehold av kommunens tusen bygg. Gjennom markedsdialogen ba kommunen om innspill fra potensielle leverandører.

I tillegg bidrar Innovasjon Norge, Leverandørutviklingsprogrammet og Difi med ressurser, kompetanse og veiledning gjennom hele partnerskapet for å sikre en trygg ramme og vellykket gjennomføring.

Dialog : Vi utfordrer markedet

Et møte mellom
utfordringer og muligheter

Dagens
situasjon?

Ønsket
situasjon?

Innovasjonspotensial

Velkommen til dialog

1. Lag et godt dialognotat som beskriver
  - a) Mål, behov og utfordringer
  - b) Hva ønsker dere innspill på?
2. Legg ut dialognotatet og invitasjon til dialog TIDLIG (helst 4 uker før) som veiledende kunngjøring på Doffin
  - Beskriv hvordan dialogen skal gjennomføres. Praktiske opplysninger
  - Jobb godt med mobilisering (viktig suksessfaktor)
3. Dialogen må være reell, altså tidlig nok til at leverandørene må kunne påvirke prosjektet og konkurransegrunnlaget – byggherren er åpen for alle innspill og ideer i dialogen

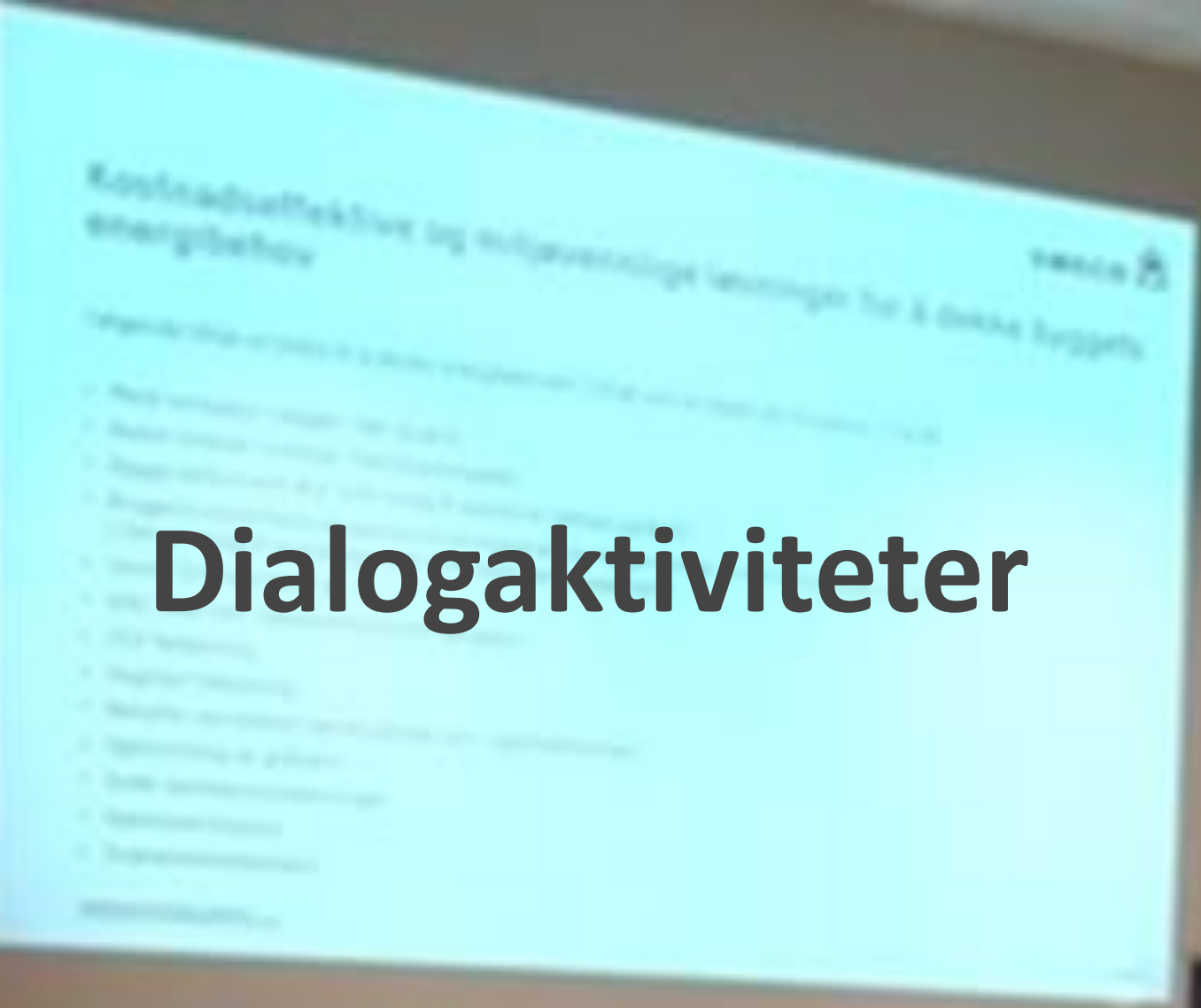
INVITASJON TIL DIALOGKONFERANSE

Tema: Muligheter for industrialisering og modulære byggemetoder ved bygging av spesialrom

Sjukehuset Nordmøre og Romsdal (SNR)

Dialogen arrangeres i samarbeid med Nasjonalt program for leverandørutvikling.

Dialogaktiviteter

- Dialogkonferanse
- En-til-en-møter mellom byggherre og leverandører

Om behovet /utfordringene

Det er ønskelig med innspill innenfor følgende temaer

Løsninger for en miljøvennlig byggeplass.	
<p><u>Miljøvennlige byggeplasser:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke løsninger er mulig og gjennomførbare for å oppnå minst mulig klimagassutslipp i byggeperioden? Hvilke krav kan settes i konkurransen? • Hvordan kan dette eventuelt påvirker fremdrift og kostnad, og hva må eventuelt byggherren legge til rette for?	
<p><u>Utfordringer:</u></p> <p>Kan entreprenøren oppgi utfordringer, gevinster og erfaring knyttet til temaet.</p>	

Miljøvennlige byggrelaterte tiltak (solceller, energibesparende tiltak, etc)

Miljøvennlige tiltak:

NTNU ønsker et mest mulig bærekraftig og klimavennlig bygg.

Hvilke løsninger kan være aktuelle for mest mulig fornybar Energi og minst mulig energibruk?

Eksempelvis:

- Passivhus/isolasjon/vindu
- Energibrønner/varmepumpe
- Solceller tak
- Solceller fasede(r)

Hvilke Materialer er mest mulig klimavennlig?

Modulbygging / Elementbygging

Fremdrift

Hvilke muligheter har modul og/eller elementbygging knyttet til prosjektets prioriteringer?

Entrepriseform

Samspill vs. totalentreprise

På grunn av byggets kompleksitet, krav fra brukerne, og drift og vedlikehold i ettertid ser vi på muligheter knyttet til forskjellige entrepriseformer. Prosjektets prioriteringer skal ivaretas av valgt entrepriseform.

- Det bes om innspill.

Resultater ved bruk av innovativ metodikk i bygganskaffelser

Fyret flerbrukshus på Jøa i Fosnes kommune

Innbyggertall Fosnes kommune: 628

Flerbrukshuset åpnet januar 2017

- **Bedre folkehelse:** Flere driver med fysisk aktivitet i kommunen
- **Attraktive steder:** Gode tjenester (svømmeopplæring)
- **Få råd, og få råd til mer:** Et flerbrukshus vi har råd til å bygge og drifte: 55% lavere driftskostnader, 70% lavere energikostnader. Spart investering ilt levetiden pga reduserte driftskostnader
- **Mindre klimagassutslipp;** Smarte energiløsninger med 70% fornybar energi, ca 35 tonn mindre CO₂-utslipp pr år tilsvarer 70-80% mindre utslipp pr år

Resultater ved bruk av innovativ metodikk i bygg

Lokal / regional næringsutvikling

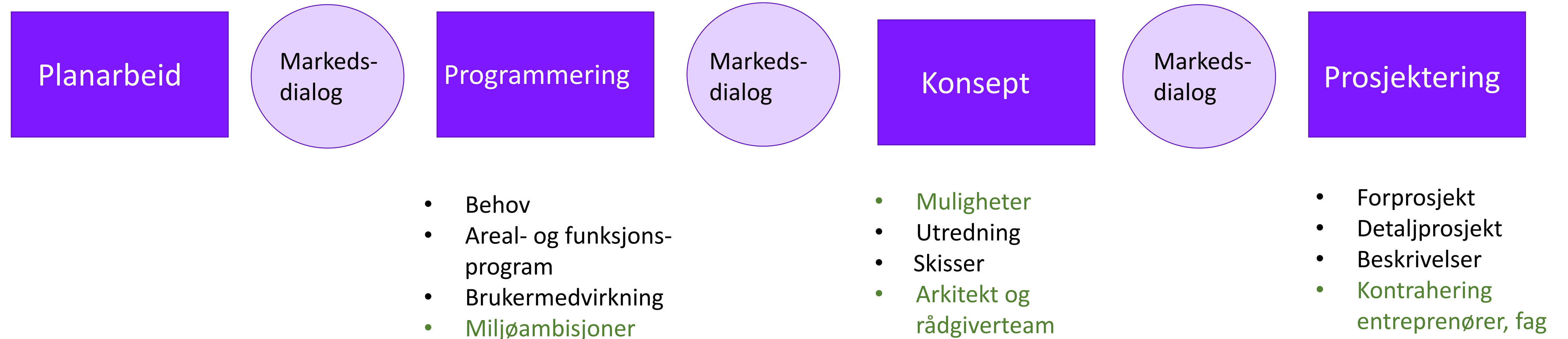
- Nye løsninger: Utviklet integrert teknisk anlegg med fornybar energi fra geovarme, solvarme og CO2-varmepumpe som gir effektiv og energiøkonomisk drift av en flerbrukshall.

OFU-kontrakt sammen med Fosnes og NTNU

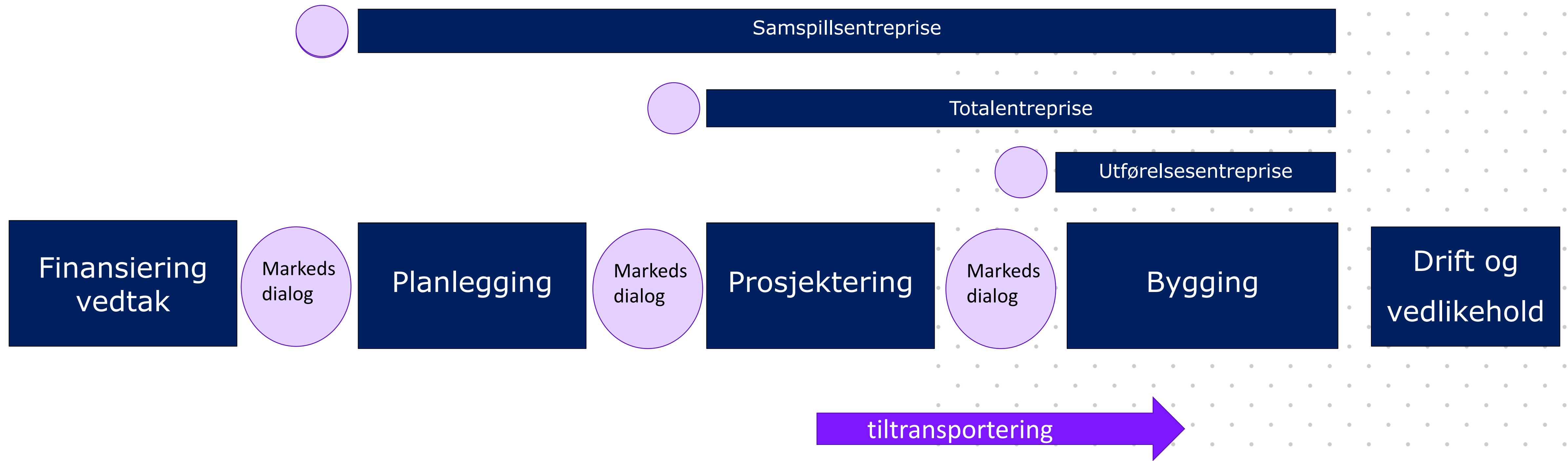
- Lokal / regional / nasjonal næringsutvikling: 7 nye arbeidsplasser: 2 VVS-ingeniører og 5 rørleggere hos Grannes VVS i Namsos.
- Har gitt produkt- og tjenesteutvikling ved nå å kunne tilby totaltekniske entrepriser. Har skapt et større marked for bedriften

Bruk av dialog i planleggingsfasen

Gjennomføringsmodeller

Hvor i prosessen man er påvirker hva man har dialog om

Innovasjon i samspillmodell

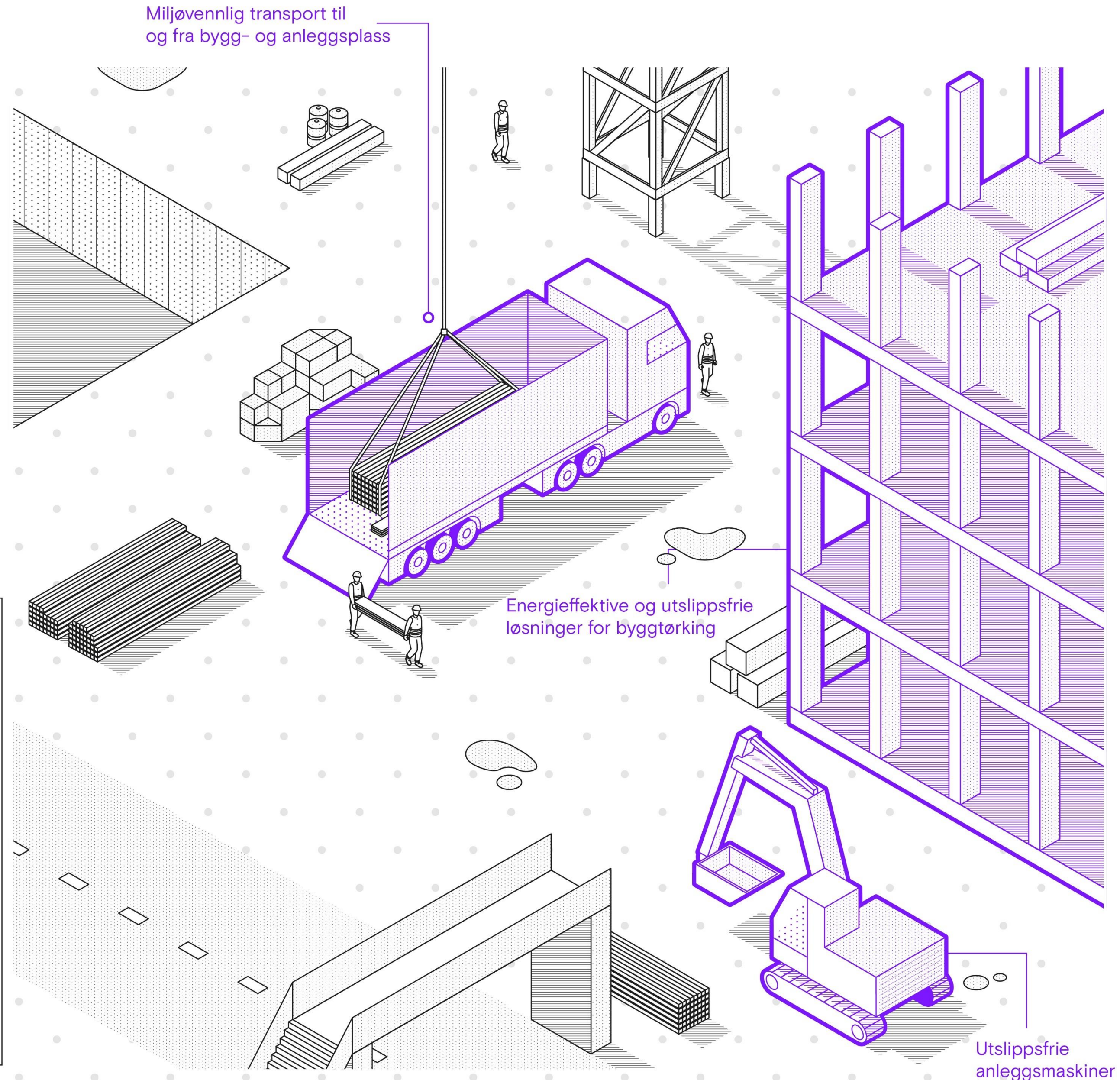
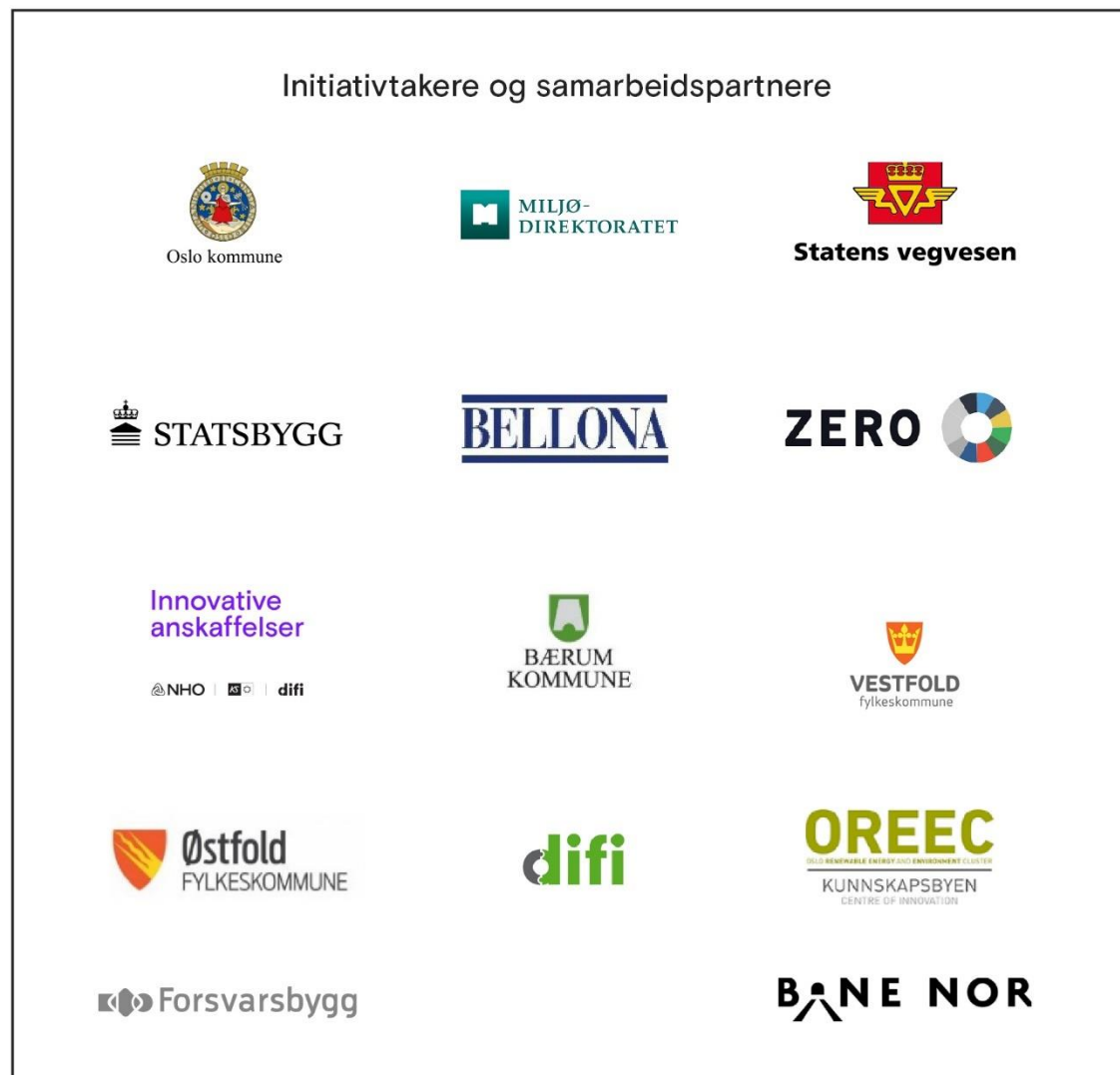
Innovative anskaffelser

NHO | KS | difi

INNOVASJONSLØFT

Utslippsfri bygge- og anleggsplass

Utslippsfrie byggeplasser er innen rekkevidde. Nå går vi videre i dialogen med bygg- og anleggsnæringen for å sammen strekke oss i riktig retning mot utslippsfri teknologi.

innovativeanskaffelser.no

Fremdrift

Bakgrunn

Oslo kommune utfordret i 2016 leverandørene på fossilfri byggeplass. Nå samler vi flere offentlige utbyggere og strekker oss mot utslippsfritt.

Leverandørkonferanse 15.mai 2017

- møte mellom offentlige utviklere, bransjeorganisasjoner og leverandører for å diskutere veien mot utslippsfrie bygge- og anleggsplasser.

Utviklingsløp

Dialog med relevante leverandører, bransje og utviklere for et felles utviklingsløp slik at kravene kan bli realistiske.

Anskaffelser

Det vil bli utlyst anskaffelser for utslippsfrie bygge- og anleggsplasser etter hvert som markedet er klare for det.

Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser
- det slippes ut mer CO2 ilt byggeperioden
enn i hele driftsperioden

Hva er mulig nå og framover?

Eksempel:

Et tildelingskriterium «reduksjon av miljøbelastninger i byggefasen. Redegjørelse av reduksjon av klimagassutslipp og lokale utslipp fra byggeplass» - vekting 35%

Felles og veiledende kunngjøring fra fellesinitiativet for utslippsfrie bygge- og anleggsplasser

Utbyggerne bak initiativet:

STATSBYGG, BIERUM KOMMUNE, BANE NOR, Statens vegvesen, OMSORGSBYGG OSLO KF, Aker kommune, VESTFOLD, Helse- og velferd i Oslo, AFK eiendom FKF

Bakgrunn: Bygge- og anleggsplasser bruker hovedsakelig fossil energi og står for en stor andel av forurensningen. I Oslo alene tilsvarer klimagassutslippene fra bygge- og anleggsvirksomhet 30 % av byens transportrelaterte utslipp. I tillegg er de en vesentlig kilde til luftforurensning og støy. Det har i det siste kommet flere utslippsfrie løsninger og teknologi på markedet. Likevel er det per i dag ikke mulig for byggherrer å benytte helt utslippsfri teknologi innen transport til og fra byggeplass, byggvarme og byggeuttørring, eller for anleggsmaskiner på selve byggeplassen. Per i dag er det kun for de mindre maskinene det kan leveres utslippsfrie alternativer, mens det for de større maskinene foreløpig er svært få alternativer – bortsett fra bærekraftig fornybar diesel.

For å kunne stille realistiske krav er det viktig å legge til rette for at slike løsninger blir tilgjengelige framover, noe dialog med markedet og en rekke støtteordninger kan bidra til, i tillegg til forutsigbare krav fra oss som offentlige byggherrer slik at utviklingsløp blir mulig. Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser vil utvilsomt være et viktig bidrag fra bransjen for at Norge skal klare sine forpliktelser i Paris-avtalen.

Retning: Virksomhetene i fellesinitiativet for utslippsfrie bygge- og anleggsplasser har ambisjon om utslippsfrie bygge- og anleggsplasser. For å oppfylle ambisjonen vil vi stille krav om bruk av utslippsfrie bygge- og anleggsplasser, prosesser og løsninger knyttet til drift av bygge- og anleggsplasser etter hvert som utslippsfrie teknologi og kunnskap blir tilgjengelig på markedet. Virksomhetene vil være pådrivere for denne utviklingen.

Fellesinitiativet er tilrettelagt av Nasjonalt program for leverandørutvikling. Kontaktpunkt for initiativet er Tina Sølvberg, klima- og miljøansvarlig: tina.solvberg@nho.no

Ytterligere støttespillere og partnere til fellesinitiativet:

ZERO, MILJØINNOVASJONEN, difi, BELLONA

Trondheim kommune har hatt 2 markedsdialoger ang utslippsfrie bygge- og anleggsplasser

Formålet med dialogen

Åpen markedsdialog med konferanse, gruppedialog og en-til-en-møter

Trondheim kommune vil presentere snarlige kommende byggeprosjekter og byggeprosjekter på lengre sikt for å vise behovet for utslippsfrie byggeplasser fremover. Miljømål og -ambisjoner vil bli formidlet, og det blir faglige innlegg knyttet til problemstillinger ang utslippsfrie byggeplasser på dialogkonferansen. Det blir også diskusjonsgrupper og oppsummerende dialog til slutt på konferansen.

Formålet med dialogkonferansen er å få innspill på muligheter og utfordringer for bransjen på følgende punkter:

- Fossilfrie anleggsmaskiner
- Fossilfri transport til/fra byggeplass
- Rigg og drift inkludert utslippsfri varme og tørk av byggeplass

Vi ønsker innspill fra deltakerne på de foreløpige planene, samt å få innspill som vi kan bruke for å nå målene om utslippsfrie/ fossilfrie byggeplasser i Trondheim. Ideer som kommer frem i denne prosessen vil kunne bli brukt i både utarbeidelse av kontraktsstrategi, kravspesifikasjon og i senere anskaffelser. Det første konkrete byggeprosjektet som vi vil ta med oss innspill er i gjennomføring av tilbygg til Okstad skole som blir lagt ut til prising første halvdel av 2018. Målet er at vi gjennom våre prosjekter stimulerer bransjen til omstilling mot utslippsfrie byggeplasser gjennom å bruke erfaringene fra det første prosjektet til krav i nye prosjekter.

Program

Tid	Tema
11.45	Registrering og kaffe
12.00	Velkommen; v/ Trondheim kommune
12.10	Hvorfor etterspør vi utslippsfrie byggeplasser/ Trondheim kommunes byggeplaner fremover, og om prosjektet Okstad skole. Trondheim eiendom - utbygging v/ PL miljø Randi Lile og PL Svein Anders Rodø
12.40	Hvordan kan leverandører utnytte muligheten til dialog i forkant av konkurranseutlysning for utvikling av egen virksomhet? Nasjonalt program for leverandørutvikling v /Hilde Sæthertrø
13.05	Status i dag på utslippsfrie byggeplasser, nasjonalt og regionalt v/Ida Fuchs, Sør-Trøndelag fylkeskommune/ Bellona
13.30	Hva kan bidra til utslippsfrie byggeplasser v/Chistoffer Skaar Sintef Byggforsk
14.30	Pause, kaffe mm
14.45- 16.00	Gruppearbeid- med plemunsdiskusjon og oppsummering Invitasjon til en- en møter

Fossilfrie og utslippsfrie byggeplasser brer om seg – nå også i Trøndelag

22. mars 2018 av Hilde Sætertrø

Trondheim kommune går foran og etterspør fossilfrie, og etter hvert utslippsfrie, bygge- og anleggsplasser i Midt-Norge. Etter markedsdialoger og utvikling av kontraktsunderlag i tilknytning til anskaffelsen Okstad skole har kommunen laget en delrapport.

I delrapporten kan alle andre som er i starten med å etterspørre fossilfrie byggeplasser hente kunnskap. Det er av stor betydning at så mange som mulig blir med på å etterspørre klimavennlige bygge- og anleggsplasser slik at utviklingen mot helt utslippsfrie byggeplasser går så raskt som mulig. Vi oppfordrer alle andre offentlige byggherrer til å gjøre det samme! I rapporten til Trondheim kommune kan du lese om hvordan de har kartlagt markedet, hvilken nytte de har hatt av [markedsdialogen](#) (også ved å delta på Leverandørutviklingsprogrammets nasjonale møteplass for utslippsfrie byggeplasser), hvordan arbeidet med dette har gitt faglig utvikling hos egne ansatte, og hvilke krav de har satt i konkurransegrunnlaget for Okstad skole til fossilfri byggeplass, reduksjon av energi og til utslippsfrie løsninger.

Prosjektutvikler i Trondheim kommune Randi Lile sier: «Kontakten med markedet har vært nyttig for oss. Både for å vite hvilke tiltak som er tilgjengelig i dag, og hvilke tiltak som er i ferd med å utvikles, eller kan komme i nær fremtid.»

[Les rapporten her](#)

Løsninger for lagring av solenergi i undervisningsbygg

Pågående anskaffelse

Smart energibruk og lagring av solenergi

[Undervisningsbygg Oslo KF](#) [Statsbygg](#) [Vestfold Fylkeskommune](#) [Østfold fylkeskommune](#) [Difi](#)
[Oslo kommune, Omsorgsbygg KF](#) [Sør-Trøndelag fylkeskommune](#)
[Nasjonalt program for leverandørutvikling](#) [Akershus fylkeskommune Eiendom FKF](#)
[Sarpsborg kommune](#) [Oppegård kommune](#)

Innovasjonsløft

En rekke offentlige virksomheter har energiproduerende bygg med solceller på bygningskroppen og ved etablering av store solcelleanlegg på tak og/eller fasader, så vil det bli produsert mye energi som bygget selv ikke har behov for. Bygg kan levere ut på nett opp til 100 kW, men på solfylte ettermiddager, helger og ferier kan det være risiko for at det produseres energi over denne grensen. Det er på bakgrunn av dette at vi nå står nå samlet og stiller krav til smarte løsninger innen både lagring og smart bruk av energien som produseres. For å realisere dette må det legges et

Leverandørkonferanse: Smart energibruk og lagring av SOLENERGI

Tirsdag 6. mars

Fra 08:30 til 11:00

Grensevingen 7 på Helsestyr i Oslo (Undervisningsbygg)

En rekke offentlige virksomheter har energiproduerende bygg med solceller på bygningskroppen. Ved etablering av store solcelleanlegg på tak og/eller fasader, så vil det bli produsert mye energi som bygget selv ikke har behov for. Her er det stort potensial for innovasjon innen smart energibruk og lagring. Er du med?

Det er på bakgrunn av denne utfordringen at vi nå står nå samlet og stiller krav til smarte løsninger innen både lagring og smart bruk av energien som produseres. For å realisere dette må det legges et utviklingsløp til leverandørkonferanse for et godt utviklingsløp!

Designkonkurranse energi i bygninger

Undervisningsbygg lanserer designkonkurranse for smart energibruk og lagring av solenergi i bygninger.

En rekke offentlige virksomheter har energiproduerende bygg med solceller på bygningskroppen, og til tider produseres det mye energi som bygget selv ikke har behov for. Bygg kan levere ut på nett opp til 100 kW, men på solfylte ettermiddager, i helger og ferier vil det produseres energi over denne grensen.

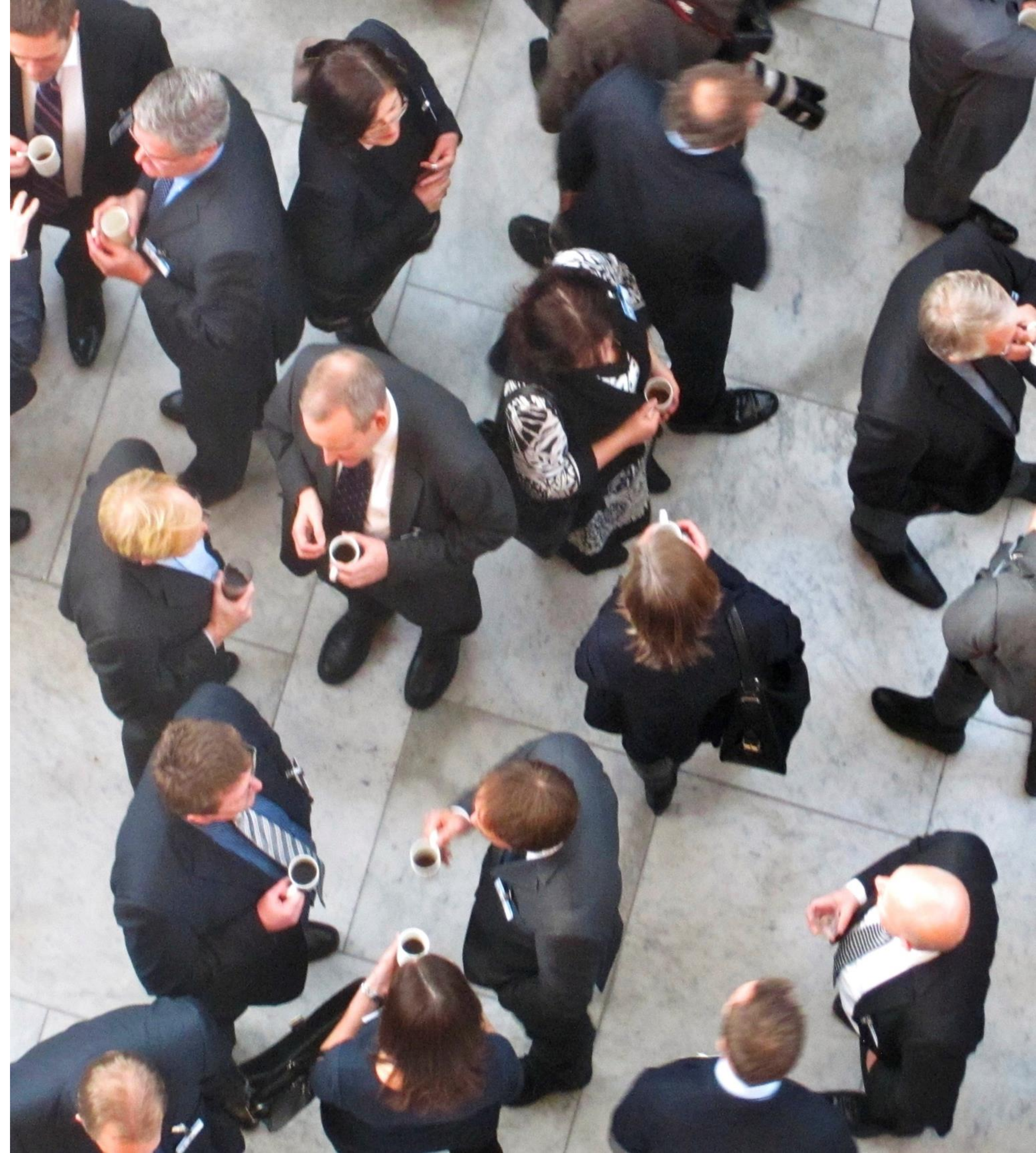
På bakgrunn av dette etterspørres smarte løsninger innen både lagring og smart bruk av energien som produseres, og for å finne løsningene legges det opp et utviklingsløp, i samspill mellom offentlige og private aktører. Undervisningsbygg, Statsbygg, Vestfold Fylkeskommune, Østfold fylkeskommune, Oslo kommune, Omsorgsbygg, Trøndelag fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Sarpsborg kommune og Oppegård kommune er blant de offentlige aktørene som går sammen og inviterer leverandører til å delta i utvikling av nye løsninger.

6. mars utlyses et utviklingsløp med plan og designkonkurranse og det inviteres til leverandørkonferanse hos Undervisningsbygg i Oslo 6. mars 2018.

[Invitasjon finnes her](#)

Gode dialoger er....

- Godt planlagt i god tid
- Tid til mobilisering av markedet og alle aktører som kan bidra
  - Tenk utradisjonelt / nye bransjer
  - Blir kommunisert godt (i tillegg til Doffin)
- Er interessante for leverandørene
  - Faglig
  - Møteplass
  - Åpner muligheter for dem

Hva betyr det for leverandørene?

Hvorfor er det nyttig med dialog for oppdragsgiver

- Får kunnskap om hva som er mulig, mulige løsninger
- Blir bedre kjent med markedet
- Kan utfordre tidlig, starte prosesser
- Utnytter leverandørenes kompetanse og får bedre løsninger
- Får bedre bestillerkompetanse og kan utarbeide bedre konkurransegrunnlag

Hva påvirker valg av entrepriser og gjennomføringsmodell?

1. Målsettingene: Høye og mange mål?
2. Byggets kompleksitet: Hva skal vi bygge?
3. Kompetanse (på entrepriserformen) og kapasitet i egen kommune: Har vi egen prosjektleder?
4. Markedet: Hva er entreprenørene vant til? Hva kan dem levere? Hva har dem kompetanse på?

Barrierer

- Er de offentlige organisasjonene organisert på en måte som gjør det lett å gjennomføre et byggeprosjekt innovativt?
- Er de tekniske rådgiverne innovative?
- Politikere: Forankring
- Tid
- Små kommuner: Lav kompetanse og liten kapasitet, kjøper seg ikke nødvendig kompetanse og kapasitet
- Liten utviklingslyst i markedet (hos mindre entreprenører?)

**Innovative anskaffelser
Norges raskeste
innovasjonsmotor**

Innovative anskaffelser

hilde.satertro@nho.no

Prosjektleder Nasjonalt program for leverandørutvikling

innovativeanskaffelser.no